

חוק התכנית הכלכלית

התייחסות להצעת חוק התכנית הכלכלית (תיקוני
חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב
2023 ו-2024), התשפ"ג – 2023, פרק ט"ז: הגברת
התחרותיות בשוק מוצרי המזון והטואלטיקה

התנועה למען איכות השלטון בישראל

האגף הכלכלי

אפריל 2023

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל (להלן: "התנועה"), אנו מתכבדים לפנות אליכם בדברים הבאים:

1. במטרה לצמצם את הריכוזיות ולהגביר את התחרותיות בשוק מוצרי המזון והטואלטיקה, הממשלה מציעה לתקן את חוק קידום התחרות בענף המזון, התשע"ד-2014 (להלן: "חוק המזון"), בהוראת שעה.

2. כבר בפתח הדברים, ובטרם נעמוד על ההסדר המוצע ועל התייחסויותיה של התנועה בעניין, נציין כי התנועה סבורה כי הריכוזיות הגבוהה בענף המזון והטואלטיקה היא אחד מהנגעים החמורים בחברה הישראלית, ועל כן באופן עקרוני הצעת החוק היא צעד חשוב והכרחי, אף שאינו מספיק.

3. הערותינו על הצעת החוק יתייחסו לסעיף 63א בו מוצע להטיל איסור על מיזוגים קונגלומרטיים מסוימים (ס' 63א(1)); וכן מוצע לצמצם את סעיף 17 לחוק המזון אשר נועד להביא להורדת הריכוזיות הגיאוגרפית במקטע הקמעונאי. לאחר מכן נתייחס לסעיף 63 להצעת החוק, הקובע הסדר פיקוחי של ועדת הכלכלה על עבודת הצוות בין משרדי לבחינת הריכוזיות בענף המזון שהוקם לפי החלטת הממשלה מס' 192 מיום (24 בפברואר 2023). נעמוד על הדברים להלן:

סעיף 63א(1): נדרש להבטיח את תחולתו האפקטיבית של האיסור על מיזוגים קונגלומרטיים

4. בסעיף 63א(1) להצעת החוק מוצע לאסור בהוראת שעה על מיזוג קונגלומרטי בענף המזון. מדובר בהסדר נדרש וחיוני לנוכח המסקנה רבת השנים כי אחת הסיבות העיקריות לריכוזיות החריגה במקטע הספקים של ענף המזון ומוצרי צריכה בישראל היא ריבוי מיזוגים קונגלומרטיים שהתרחשו בענף בין ספקי מזון, באישור רשות התחרות, במשך השנים. נזכיר כי מסקנה זו התקבלה כבר על ידי ועדת קדמי בשנת 2012, כלומר כבר לפני למעלה מעשור(!), ורק עתה מתחילה לקבל מענה.

5. בנוסח האחרון של הצעת החוק אשר הופץ על-ידי ועדת הכלכלה ביום 25.4.2023 (להלן: "הנוסח העדכני"), נערכו תיקונים משמעותיים ביחס להצעה על הטלת איסור קונגלומרטי בענף המזון כאמור.

6. תיקון אחד עניינו פישוט לשון האיסור, בין היתר באמצעות מחיקת הגדרות חדשות לחוק המזון אשר הוצעו בנוסחים הקודמים של יצרן, יצרן בינוני ויצרן גדול. עם זאת, תחולת האיסור מבחינת זהות השחקנים לא שונתה. לאור זאת התנועה מברכת על תיקון זה ותומכת בו.

7. לצד זאת נבקש להוסיף מספר הערות חשובות:

נדרש כי האיסור על מיזוג קונגלומרטי בענף המזון ומוצרי צריכה יחול על כל ספק

מונופוליסטי

8. לשון הסעיף המוצע מגדירה את הספקים עליהם יחול האיסור רק לפי אמת מידה של מחזור מכירות לשנת 2021. ואולם, הרציונל באיסור על מיזוג קונגלומרטי בין ספקי מזון, קרי שאינם מתחרים באותו שוק מוצר, חל ביתר שאת כאשר אחד מהצדדים למיזוג הקונגלומרטי הוא בעל מונופולין. ואולם, לפי הנוסח הקיים, ייתכן כי האיסור האמור לא יחול על מיזוג בו אחד מהצדדים הוא בעל מונופולין אם זה לא יגיע לרף מחזור המכירות הקבוע בסעיף 8א(ב) אותן מוצע להוסיף, וכך גם לא החברה האחרת עימה יבקש להתמזג.

9. הרציונל באיסור על מיזוג קונגלומרטי בין ספקי מזון, קרי מיזוג בין מי שאינם מתחרים באותו שוק מוצר, הוא למנוע את המשך המצב הקיים בענף המזון ומוצרי הצריכה בו בעקבות מיזוגים קונגלומרטיים בין ספקי מזון כאמור, הביאו לכך שמספר מועט של שחקנים גדולים שולטים או פועלים במספר רב של קטגוריות מוצרים. נסיבות אלה הן שאפשרו מצב של שיווי משקל מתואם בענף בין השחקנים הגדולים, המספק להם תמריץ לשמור על רמת מחירים גבוהה לצד תמריץ להיעדר תחרות בשוקי מוצר רבים; וכן אפשרות לדחיקת מתחרים בינוניים וקטנים, לנוכח כוח המיקוח הרב של אותם שחקנים גדולים מול הקמעונאים, אשר יוצר תמריץ מוגבר לקמעונאים, ובפרט הגדולים, להתקשר רק עם הספקים הגדולים. עוד נציין כי מאפייני כלכלה דיגיטלית, אשר התרחבה באופן מסיבי לגבי רכישת מוצרי מזון וצריכה בקרב הקמעונאיות הגדולות בשנים האחרונות, מגבירים את החששות העולים במיזוגים קונגלומרטיים, ובפרט שיווי משקל מתואם ודחיקת מתחרים.¹

10. רציונל זה מתקיים ביתר שאת כאשר אחד מהצדדים למיזוג הקונגלומרטי הוא בעל מונופולין, שהרי מדובר בהכרח בשחקן דומיננטי אשר בעקבות מיזוג קונגלומרטי בהכרח יגדיל את כוחו ברמה הענפית (קרי מחוץ לשוק המוצר בו הוא שולט).

11. כך למשל נזכיר כי אך לאחרונה (בחודש פברואר האחרון) הממונה על התחרות אישרה מיזוג בין דיפלומט, אחת מעשרת ספקי המזון הגדולים בישראל, יבואנית בלעדית ומפיצה של מוצרי מזון וצריכה רבים, השולטת באופן מונופוליסטי בשוקי מוצר משמעותיים בישראל; לבין חברת דורות, המחזיקה במותג המוביל בתחום הייצור והשיווק של מוצרי תיבול קפואים ומצוננים, ובעיקר שום קפוא.

12. לפיכך לעמדת התנועה הכרחי להחיל את האיסור שבסעיף 8א(ב) המוצע גם על ספק שהוא בעל מונופולין כמשמעותו בסעיף 26א(א) לחוק התחרות הכלכלית, ולא להסתפק בהגדרה המוצעת בהצעת החוק המתמקדת במחזורי מכירה לשנת 2021.

¹ להרחבה ר' רשות התחרות "קול קורא לעמדות הציבור בעניים בחינת מיזוגים קונגלומרטיים" (26.1.2022).

13. נוסף כי לעמדת התנועה יש לתקן גם את הגדרת "ספק גדול" בחוק המזון בהתאם. כידוע, במרכזו של חוק המזון עומד פרק המסדיר את יחסי "ספק גדול" ו"קמעונאי גדול" אשר נועד למנוע פרקטיקות אנטי תחרותיות בין שחקנים אלה, המהוות סיבה מרכזית להיעדר תחרות ולמחירים גבוהים לצרכן. כיום ההגדרה של ספק גדול בחוק המזון כוללת חלופה המתייחסת ל"בעל מונופולין" המוגבלת רק למי שרשות התחרות הכריזה עליו ככזה לגביו מוצר מסוים.² ואולם כידוע, מדיניותה של רשות התחרות מזה שנים רבות היא להימנע מהכרזות על בעלי מונופולין, ולהתמקד באכיפת האיסורים על ניצול מעמד מונופוליסטי לרעה. מדיניות זו מבוססת על כך שההכרזה על בעל מונופולין היא דקלרטיבית בלבד, ולפיכך אינה נדרשת לצורך אכיפת החוק. אם כן, אין שום הצדקה להגדרה המצמצמת במובן זה של "ספק גדול" בחוק המזון, ויש למחוק את הסיפא שלה, כך שהחוק יחול גם על בעל מונופולין שלא הוכרז על ידי רשות התחרות.

האפשרות לצמצום האיסור כנעשה בנוסח העדכני של הצעת החוק דרושה העמקה ועבודת

מטה רצינית

14. בנוסח העדכני הוספו חריגים לאיסור על מיזוג קונגלומרטי בענף המזון ומוצרי הצריכה. הצורך בחריגים עלה, למיטב הבנת התנועה, בדיון בוועדת הכלכלה על הצעת החוק מיום 19.4.2023, שם היו מי שסברו כי החלת איסור מוחלט כפי שהוצע בנוסחים הקודמים עשוי לפגוע בתחרות, ובעיקר בכל הנוגע לספקים קטנים. ואולם חששות מסוג אלה אינם רלבנטיים, שהרי האיסור על מיזוג קונגלומרטי מלכתחילה מתייחס לספקים שאינם קטנים, אלא בינוניים ומעלה, כפי שניתן ללמוד בהגדרות "יצרן בינוני" ו-"יצרן גדול" שאמנם נמחקו מהנוסח העדכני, אולם תוכנם המהותי (מחזור המכירות לשנת 2021) נותר.

15. לצד זאת, למעלה מעשור כאמור לעיל וכפי שדובר כראוי בדיון בוועדת הכלכלה מיום 19.4, מיזוגים בין ספקי מזון עליהם יחול האיסור המוצע כעת הם אלה שגרמו לריכוזיות החריגה במקטע ספקי המזון ומוצרי הצריכה, ולרמת המחירים הגבוהה של מוצרים אלה, אשר רק ממשיכה לעלות או להישמר. לפיכך קשה מאוד לעלות על הדעת כי מעתה והלאה, עשויים להיות מיזוגים קונגלומרטיים בין ספקי מזון גדולים או בינוניים לגביהם מוצדק להחיל את החריגים המוצעים כעת לאיסור המבורך והמאוחר מדי עליהם - כגון כי "מיזוג החברות אינו צפוי להשפיע כלל על התחרות בישראל" (ס' 8א(ב)(1) המוצע בנוסח העדכני); או כי התקיימות שלוש התנאים המצטברים לגבי מיזוג זה המצוינים בחריג השני המוצע (ס' 8א(ב)(2)) היא בעלת השפעה שלילית על המאבק בריכוזיות החריגה במקטע ספקי המזון ולהורדת המחירים

² "ספק גדול" – ספק שמחזור המכירות שלו לקמעונאים, או באמצעות קמעונאים, בישראל, בשנת הכספים הקודמת, עלה על 323,659,341.83 שקלים חדשים, או ספק שהוא בעל מונופולין כמשמעותו בסעיף 26 לחוק התחרות הכלכלית, לגבי מצרך מסוים שבשלו הוכרז מונופולין".

לצרכן. כך בפרט בהיעדר כל דוגמה קונקרטיה, ואף לא אחת, המצדיקה את החריגים האמורים על ספקים עליהם צפוי האיסור המוצע לחול.

16. לפיכך, לעמדת התנועה, לנוכח החשיבות היתרה של חקיקת האיסור המרכזי על מיזוגים קונגלומרטיים בענף המזון ומוצרי הצריכה בהקדם האפשרי, וככל שחקיקת חריגים לאיסור תהא לעמדת הוועדה עניין בל יעבור, נדרש לקיים דיון מקצועי ומשפטי רחב ומעמיק על המשמעויות של החריגים המוצעים על מנת שנבחרי הציבור והציבור יוכל להעריך בצורה ממשית ומושכלת את ההשלכות הצפויות למהלך זה, וכדי להבטיח כי חריגים אלה לא ירוקנו מתוכן את האיסור המרכזי, על חשיבותו המכרעת והחיונית לאין שיעור להורדת המחירים לצרכן של מוצרי מזון וצריכה ולהורדת יוקר המחיה בישראל.

יש לקבוע תחולה ארוכה יותר לאיסור על מיזוג קונגלומרטי בענף המזון ומוצרי הצריכה

17. כאמור לעיל, כבר למעלה מעשור (!) ידוע שיש למנוע מיזוגים קונגלומרטיים בענף המזון ומוצרי הצריכה, אשר רק כעת מבוקש לאסור, באיחור רב, בסעיף 63א. קביעת תחולה של שנתיים בלבד לאיסור האמור היא לפיכך לא מתיישבת עם השכל הישר, וכך בפרט לנוכח זאת שניתן יהיה להאריכה לתקופה של שנה אחת בלבד (ס' 64(2) להצעת החוק).

18. קביעת תחולה כה קצרה של האיסור האמור לא תביא ככל הנראה לשינוי משמעותי של הריכוזיות הגבוהה במקטע הספקים. אלא, נראה כי הספקים הגדולים, שהם כידוע בעלי כיס רחב ולפיכך "אורך נשימה" משמעותי, פשוט יחכו לתום תקופת הוראת השעה, וימשיכו לאחר מכן במיזוגים קונגלומרטיים אשר יובילו כידוע, להעלאת המחירים לצרכן. זאת כמובן בהנחה שלא יתקיים שינוי חקיקתי אחר בטרם תום הוראת השעה אשר ימנע זאת. ואולם, למרבה הצער, כידוע כי הליכי חקיקה בישראל נמשכים במשך שנים רבות ומתעכבים משלל של סיבות. לפיכך משך הוראת השעה הקובעת תחולה של שנתיים בלבד לסעיף 63א האמור היא בלתי מספקת בעליל. לפיכך נדרש לקבוע כי הארכת התקופה ותאפשר לפחות פעמיים נוספת, לתקופה של עד שנתיים בכל פעם.

סעיף 63א(2): אין הצדקה להקלה המוצעת בנוגע למותג הפרטי של הקמעונאים גדולים; וספק רב לגבי מתן כל הקלה לקמעונאים גדולים

19. הוראות חוק המזון נתנו לרשות התחרות סמכויות להפחתת הריכוזיות הגיאוגרפית – ריכוזיות הנמדדת באזור מסוים לעומת ריכוזיות ברמה הארצית - במקטע הקמעונאים. כך, בין היתר, בהתאם לחוק המזון רשות התחרות הגדירה ופרסמה "אזורי ביקוש" - היכן ישנה חנות גדולה של קמעונאי גדול בהתייחס לאזור הגיאוגרפי ממנו מגיעים מרבית לקוחותיה של החנות (סעיפים 15-16 לחוק המזון).³ בנוסף סעיף 17 לחוק המזון אוסר על קמעונאי גדול לפתוח חנות

³ "חנות גדולה" – חנות ששטח המכירה שלה הוא לפחות 250 מ"ר, למעט חנות מקוונת; "קמעונאי" – אדם המחזיק בחנות, וכן כל אדם קשור אליו; "קמעונאי גדול" לפי חוק המזון הוא קמעונאי המחזיק בשלוש חנויות לפחות (או בעל חנות מקוונת), בעלות מחזור מכירות כולל של מעל 250 מיליון ש"ח. כלומר אמות המידה להגדרת קמעונאי כ"גדול" ולפיכך לתחולה של הסדרים מחמירים יותר לגביו הן: שילוב בין כוח שוק גיאוגרפי לבין מחזור מכירות. לעניין "אזור ביקוש", ר' ס' 15-16 לחוק

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

גדולה חדשה באזורים גיאוגרפיים בהם הוא מחזיק בנתח שוק משמעותי (העולה על 30% או 50%) אלא באישור רשות התחרות.

20. סעיף 63א(2) להצעת החוק מבקש לתקן את סעיף 17 האמור באמצעות צמצום החובה שעל קמעונאי גדול לקבלת אישור הממנה עבור פתיחת חנות גדולה חדשה, וזאת באזור ביקוש שנתח השוק של אותו קמעונאי גדול עולה על 30% אך נמוך מ-50%, אם בששת החודשים שקדמו למועד פתיחת החנות הגדולה הנוספת, היקף המכירות של הקמעונאי הגדול של מצרכים שלא סופקו לו על ידי ספקים גדולים, היה גבוה מ-55%. לפי דברי ההסבר, התיקון המוצע בסעיף 63א(2) להצעת החוק נועד לעודד מכירת מצרכים של ספקים קטנים ובינוניים ובכך להגדיל את התחרותיות ולהפחית את הריכוזיות בשוק מוצרי המזון והטואלטיקה.

21. לעמדת התנועה על מנת שמתן "הפטור" המוצע כעת מסעיף 17 לחוק המזון יביא להגשמת תכליתו – הגדלת התחרותיות במקטע הספקים והורדת המחירים לצרכן – נדרש להוציא מתחולת הפטור מצבים בהם ההתקשרות בין הקמעונאים הגדולים לבין ספקים שאינם גדולים היא לטובת ייצור המותג הפרטי של הקמעונאי.

22. כידוע בישראל מספר קמעונאים גדולים מחזיקים ב"מותג פרטי" – למשל שופרסל, רמי לוי ועוד – קרי מוצרים מקבילים למוצרי מזון וצריכה מבוקשים, המיוצרים על ידי יצרנים שאינם מהספקים הגדולים ונמכרים תחת תווית הרשת הקמעונאית. בעולם, מחירי המותגים הפרטיים של הרשתות הקמעונאיות מהווים חלופות זולות יותר מהמותגים הגדולים ובכך תורמים לתחרות ולהגברת הלחץ להפחתת מחירים בתחום המזון ומוצרי הצריכה.⁴

23. בישראל המותגים הפרטיים לא מהווים כלי להגברת התחרות כאמור. כך בעוד שבאירופה נתח השוק של המותגים הפרטיים היו בשנת 2009 בממוצע כ-23%, בישראל נתח השוק של המותגים הפרטיים היה בשנת 2009 כ-5% ובשנת 2021 כ-6.6%. כך גם לפי פרסומים בעיתונות הכלכלית,⁵ בשנת 2022 בעלי מותגים פרטיים שופרסל ורמי לוי העלו חלק ממחירי מוצרי המותג הפרטי בעשרות אחוזים.

24. לאור זאת, החלת הפטור כאמור בסעיף 63א(2) להצעת החוק על התקשרויות בין קמעונאים גדולים לבין היצרנים המייצרים עבורם את המותג הפרטי לא תביא לצמצום הריכוזיות בענף המזון והטואלטיקה והורדת המחירים לצרכן; ולכל הפחות מעלה ספק רב ביותר הדרוש הצדקה ממשית. לעומת זאת, השארת הסעיף כפי שהוא תביא ככל הנראה לקמעונאים הגדולים להגדיל את רווחיהם מהמותגים הפרטיים, מבלי שכאמור יהא לכך השלכה חיובית על

המזון, וגם הודעה בעניין "יישום חוק המזון: רשות ההגבלים העסקיים פרסמה את אופן יישום פרק התחרות הגיאוגרפית בחוק המזון" מיום 4.9.2014. ר' גם רשות התחרות אזורי ביקוש של חנויות בעלות שיעור מחושב של מעל 30% (2021) (2.2.2023).

⁴ דו"ח ועדת קדמי, עמ' 21.

⁵ עדי דברת-מזריץ "אחד בפה אחד בכיס: כמעט מחצית ממוצרי המותג הפרטי של שופרסל התייקרו מיולי" (דה מרקר; 23.10.2022); נורית קדוש שופרסל ורמי לוי חגגו על המותג הפרטי ורשות התחרות נרדמה בשמירה (כלכליסט; 3.2.2022).

התחרות בענף. לפיכך על פני הדברים אין הצדקה להקלה רגולטיבית זו עבור פעילות המותג הפרטי של הקמעונאים הגדולים.

25. לצד דברים אלה, העוסקים בסעיף 63א(2) לגופו, נדגיש כי לעמדת התנועה גם אם היצומצם החריג לסעיף 17 כאמור בדברינו עד כה, ישנו ספק רב מאוד לגבי ההצדקה הראשונית והעקרונית לצמצום ההסדר החשוב שבסעיף 17 לחוק, אשר נועד להביא לצמצום הריכוזיות הגיאוגרפית במקטע הקמעונאים. וזאת משום שהריכוזיות הגיאוגרפית עדיין גבוהה.⁶ כלומר, ניכר כי אכיפת סעיף 17 לא הביאה עד כה להגשמת תכליתו. ואולם מצב זה לא נוצר משום שהוראת סעיף 17 נמצאה כלא יעילה. אלא כי, בין היתר, רשות התחרות אישרה מאז 2014 את מרבית הבקשות של קמעונאים גדולים לפתיחת חנויות גדולות נוספות. המסקנה העולה מכל זאת היא לא כי יש לצמצם את היקף החובה ואכיפתה כפי שמוצע כעת, אלא לבחינה מחדש של מדיניות רשות התחרות באכיפת סעיף 17 האמור, ולשיפורה.

סעיף 63ג: נדרש להביא לוועדת הכלכלה הצעה נוספת לצמצום הריכוזיות במקטע ההפצה בהקדם

26. לפי סעיף 63ג להצעת החוק, שר האוצר ושר הכלכלה והתעשייה ידווחו לוועדת הכלכלה בתוך **שבעה חודשים** ממועד התחילה (31.5.2023) על המלצות הצוות בין משרדי לבחינת הריכוזיות בענף המזון שהוקם לפי החלטת הממשלה מס' 192, בעניין הצורך לקבוע הוראות נוספות לצמצום הכוח של ספקים גדולים כהגדרתם בחוק קידום התחרות בענף המזון, ובכלל זה במקטע הייצור ובמקטע ההפצה.

27. עניין מרכזי בו נדרש הצוות הבין משרדי לדון ולתת את המלצותיו כאמור הוא **הטלת איסורים על התקשרויות בין ספקים גדולים לבין סוגים שונים של יצרנים וקמעונאים**, וזאת על מנת לצמצם את שליטתם של מפיצים גדולים על סל משמעותי ורחב של מוצרי מזון וטואלטיקה, כפי שהוצע בסעיף 1א(א) בטיוטת התכנית הכלכלית – תקציב המדינה לשנים 2023 ו-2024 "הפחתת הריכוזיות והגברת התחרותיות בשוק מוצרי המזון והטואלטיקה", 150 (פורסם ביום 15.2.2023) (להלן: "הצעת המחליטים"). לפי הצעת המחליטים **הסדר זה אמור היה להיות ההסדר המרכזי והעיקרי** בחוק ההסדרים לשנים 2023 ו-2024 להגברת התחרותיות בענף המזון והטואלטיקה והמלחמה ביוקר המחיה בישראל. ההסדרים המוצעים כעת בהצעת החוק המונחת בפני הוועדה, הוגדרו כהסדרים "משלימים" להסדר זה.

28. ואולם, כפי שהתגלה במהלך דיון הוועדה מיום 19.4.2023 על-ידי היועצת המשפטית של רשות התחרות, **ההסדר המרכזי האמור**, אשר נועד להתמודד עם סגמנט ספציפי וריכוזי ביותר בתוך מקטע ספקי המזון ומוצרי הצריכה – סגמנט ההפצה, **לא מקודם לידי חקיקה** במסגרת חוק

⁶ "הטיפול במונופולין ובריכוזיות בענף המזון" דוח ביקורת שנתי 71ג (התשפ"א-2021), עמ' 26.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل The Movement for Quality Government in Israel

ההסדרים, אלא הועבר לאחריות הצוות הבין משרדי החדש, וזאת בין היתר לנוכח טענות של השחקנים הגדולים בענף.

29. התנועה הביעה בפני משרד האוצר בשעתו את התנגדותה הנחרצת להוצאת ההסדר המרכזי מתזכיר החוק, וסבורה גם עתה כי נדרש היה להכניסו להצעת החוק.

30. כמו כן, לעמדת התנועה דפוס פעולה זה של ועדות ממשלתיות (או ציבוריות) הקמות חדשות לבקרים על מנת לדון ולתת המלצות לגבי ריכוזיות ענף המזון ומוצרי צריכה הוא חלק מהבעיה. דפוס פעולה זה, הנמשך שנים ארוכות, ולפחות מאז המחאה החברתית בשנת 2011 אשר הובילה לראשונה לפיתוח מדיניות כלכלית-חברתית בנושא יוקר המחיה, ובפרט לחקיקתו של חוק המזון, מונע מגיבוש מדיניות מקצועית יציבה ואפקטיבית להורדת הריכוזיות בענף המזון ומוצרי הצריכה ולהורדת רמת המחירים לצרכן הגבוהה באופן חריג בישראל, במשך שנים ארוכות. לצד זאת ברי כי מדובר בדפוס פעולה בלתי יעיל, הגורם לבזבוז כספי ציבור ומשאבים ציבוריים אחרים, כמו גם להיעדר רצף פעולה ארגוני, וייתכן שאף לאיבוד ידע מקצועי.

31. לגופו של סעיף 63ג - לעמדת התנועה נדרש לקצר משמעותית את לוח הזמנים הקבוע בסעיף 63ג בהצעת החוק לעניין זה, כך שהמלצות השרים יועברו לוועדת הכלכלה בתום חודשיים, לכל היותר. וזאת לנוכח החשיבות הרבה בקידום ההסדר האמור לצמצום כוח השוק של הספקים הגדולים על סל רחב של מוצרי מזון וצריכה, אשר על פני הדברים יהיה בעל השפעה ממשית להורדת המחירים לצרכן. כמו כן נציין כי הצעה דומה פורסמה כבר במסגרת הצעת מחליטים של חוק ההסדרים בשנת 2022, כך שאין מדובר בהסדר חדש ומפתיע מבחינת השחקנים בענף, אשר בוודאי כבר הביעו את עמדותיהם בפני הממשלה משכבר, או לפחות היה להם מספיק זמן להיערך לכך. מכאן ששבעת החודשים המוצעים בסעיף 63ג הם בלתי ראויים ומעלים חשש ממשי כי בדומה להצעות טובות אחרות, לא יקודם הסדר חשוב זה, והמחירים לצרכן של מוצרי מזון וצריכה ימשיכו להיות גבוהים ואף לעלות עוד.

בברכה ובכבוד רב,

תמר באום, עו"ד

האגף הכלכלי

התנועה למען איכות השלטון

אריאל ברזילי, עו"ד

ראש האגף הכלכלי

התנועה למען איכות השלטון